

เอกสารอ้างอิง

- กองการพยาบาล. 2539. **บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาล
ปฏิบัติการพยาบาลในโรงพยาบาล.** กรุงเทพฯ : ปิ่นเกล้าการพิมพ์.
- กลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์. **มาตรฐานปฏิบัติการพยาบาลจิตเวช
เด็กออทิสติกสำหรับพยาบาลและพยาบาลจิตเวช** สมุทรปราการ: โรงพิมพ์ ช.แสง
งามการพิมพ์, 2546
- กัลยา นาคเพ็ชร จุไร อภัยดิรัตน์และสมพิศ ไยสุน. **จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสำนักพิมพ์สุภา, 2548
- กรมสุขภาพจิต. **แนวทางการประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพล
เรือนสามัญ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต, 2544
- กรมสุขภาพจิต. **รายงานการวิจัยการพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ
3-5 ปี และ 6-11ปี.** นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต, 2545
- คณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สถาบันราชานุกูล. **สรุปโครงการเสวนาเรื่อง
พัฒนาการเด็กและปัญหาพัฒนาการ.** กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2547
- คณะแพทยศาสตร์ร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. **เอกสารประชุมวิชาการ
เนื่องในงาน สัปดาห์สุขภาพจิต “ การดูแลบุคคลออทิสติกแบบองค์รวม ”
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,** 2546
- แควอล ซีเฟลด์ต์ แพลโดยเสถียร บุญฤทธิ์. **เรียนรู้จากการเล่น.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาธ, 2547
- งานสถิติโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา. **รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี โรงพยาบาล
พระนครศรีอยุธยา: โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา,** 2549
- งานสถิติโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์. **รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี
สมุทรปราการ :** โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์, 2546
- จอม ชุมช่วย. **เอกสารประกอบด้านแผนการอบรม พัฒนาการบำบัดเด็กออทิสติกวัยต่ำกว่า
กว่า 5 ปี.** โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์, 2538
- จันทิตตา พฤษภานานนท์ และประสพศรี อึ้งถาวร. **บรรณาธิการ. การดูแลสุขภาพเด็ก.**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536
- จินตนา เนียมเปีย. **“พัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยค
ของเด็กวัยก่อนเรียน”** ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต แขนงจิตวิทยาพัฒนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2521. (อัดสำเนา.)

- จินตนา ยูนิพันธุ์. การพยาบาลเพื่อชีวิตที่เป็นสุข. วารสารการพยาบาลจิตเวชและ
สุขภาพจิต. 13 (ม.ค.-มิ.ย. 2542) : 1-13
- แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร. การเล่นในเด็กป่วย. สงขลา : เอส. ซี. วี. บิสซิเนสส์, 2544
- ฉวีวรรณ ธงชัย. การพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิก. วารสารสภาการพยาบาล. 20 (เมษายน –
มิถุนายน 2548): 63-74
- ฉวีวรรณ ธงชัย. การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงกับผลลัพธ์การจัดการความรู้และทรัพยากรใน
ระบบสุขภาพ. วารสารสภาการพยาบาล. 21 (กรกฎาคม – กันยายน 2549): 6-10
- ชาญวิทย์ พรนภดล. Autism and the Pervasive Developmental Disorders ตำราจิตเวชเด็ก
และวัยรุ่น ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น, 141-146.
- ชาญยุทธ์ ศุภคุณภิญโญ. ความรู้เรื่องออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง ครู และบุคลากรทาง
สาธารณสุข. ขอนแก่น : หจก. โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา, 2547
- ชินะโอภาส สะพานทอง "ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อคุณค่าทางนันทนาการของการเล่น
ทรายสี" วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2546. (อัดสำเนา.)
- ณรงค์ ทิพนก. การพัฒนาเด็กอนุบาลโดยการบูรณาการความรู้ผ่านกิจกรรมและการเล่น
ตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540. บทความและสารคดีการศึกษา
ท้องถิ่น
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. การศึกษาสำหรับคนพิการในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
รุ่งเรืองการพิมพ์, 2538
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. พฤติกรรมบำบัด. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: 2538
- ทัศนาศ บุญทอง. 2543. ทิศทางการปฏิรูประบบบริการพยาบาลที่สอดคล้องกับระบบ
บริการสาธารณสุขไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: สภาการ
พยาบาล.
- ทองคำ ทับทิม. พิธีเปิดอาคารผู้ป่วยนอกและอำนวยการโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยป
ถัมภ์. สมุทรปราการ : ช.แสงงามการพิมพ์, 2541
- นวลละออง สุภาพล. ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาน
มิตร, 2547.
- นิตยา คชภักดี. ตำรากุมารเวชศาสตร์ เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพเวชสาร
, 2542.
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิช. การส่งเสริมพัฒนาการโดยการอ่านและการเล่น. วารสารราชานุกูล 21
(2549): 46-48

- เพ็ญแข ลิ้มศิลา. การวินิจฉัย: ออทิสซึม โดยใช้ DSM III-R. วารสารยุวประสาทไวทโยปถัมภ์, 2536, 1-7
- เพ็ญแข ลิ้มศิลา. **รวมเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับออทิสซึม**. สมุทรปราการ : ช.แสงการพิมพ์, 2541.
- เพ็ญแข ลิ้มศิลา. การวินิจฉัยโรค "ออทิสซึม". พิมพ์ครั้งที่ 1. สมุทรปราการ : ช.แสงงามการพิมพ์, 2540.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 8-15**. พิมพ์ครั้งที่ 16. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2543
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น หน่วยที่ 1-5**. นนทบุรี: โรงพิมพ์ ชวนพิมพ์, 2546.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **การส่งเสริมสุขภาพจิตและจิตเวช หน่วยที่ 8-10**, พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่งนภา ทรัพย์สุพรรณ. **การศึกษาผลของกิจกรรมกระตุ้นการรับรู้ความรู้สึกและการเคลื่อนไหวโดยครอบครัวที่มีต่อการแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ การเล่นอย่างเหมาะสม และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ของเด็กออทิสติก**. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- รจนา ทรรทรานนท์. **เด็กออทิสติก: คำแนะนำสำหรับบิดามารดาและนักวิชาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเกียรติธุรกิจจำกัด, 2547.
- โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์. **คู่มือครูสำหรับดูแลเด็กออทิสติกระดับอนุบาล :**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์, 2545.
- โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์. **คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง:**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.
- วราภรณ์ ศิริธรรมานุกุล. **การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัด(Milieu Therapy)**. **วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต** 20 (กรกฎาคม – ธันวาคม, 2548): 14-23.
- วรรณดี สุขวิธิ. **กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการเพื่อปรับพฤติกรรมเด็กออทิสติก**. โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
- วินัดดา ปิยะศิลป์, พนม เกตุมาน. **ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบียอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์, 2545.
- วิมล เนติวิธวรกุล. **การศึกษาการใช้การเล่นบำบัดต่อพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก**. ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548. (อัดสำเนา.)

- วิเชียร เกตุสิงห์. **หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2539.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ, อัมพล สุอำพัน, และนางพาง ลี้มสุวรรณ(บรรณาธิการ). **จิตเวชเด็ก สำหรับกุมารแพทย์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2538
- วันเพ็ญ พิษิตพรชัย และ อุษาวดี อัครวิเศษ. **การจัดการทางการพยาบาล**. กรุงเทพมหานคร :นิยม วิทยา, 2545
- สิริรัตน์ จารุจินดา. **ผลของจิตบำบัดด้วยการเล่นที่มีต่อช่วงความสนใจ ปริมาณงาน และความถูกต้องในการทำงานของเด็กป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล : การศึกษาเฉพาะกรณี**. ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สถาบันราชานุกูล. **เอกสารวิชาการรวมความรู้เรื่อง "บุคคลออทิสติก" โครงการพัฒนา แนวทางการ ดูแล ผู้ป่วยออทิสติกโดยทีมสหวิชาชีพ**
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. **Play Room**. กรุงเทพมหานคร : Soda Studio Creation & Publishing, 2549
- สมาพร สามเตี้ย. **"พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมทางภาษา."** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษ ปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2546. (อัดสำเนา.)
- สมจิต หนูเจริญกุล. 2546. **แนวคิดการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง ในระบบสุขภาพตาม นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า**. นนทบุรี: สภาการพยาบาล
- สมพร สุนทรภา. **การเล่นสำหรับเด็กป่วย**. วารสารพยาบาลศาสตร์. 18 (กรกฎาคม- กันยายน): 16- 24
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. **การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก เล่ม 10**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2541
- ศิริพร สุวรรณทศ. (2541). **รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบสัมพันธภาพใน ครอบครัวเด็กออทิสติก เด็กปัญญาอ่อนและเด็กปกติ**. กรุงเทพฯ: ไม่ปรากฏที่พิมพ์ ศรีเรือน แก้วกังวาล. **จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับแก้ไข ปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ดี, 2545.
- ศุภรพรรณ ศรีธีร์วัชรศิริ. **หลักการสอนเด็กพัฒนาการล่าช้าให้เกิดการเรียนรู้**. วารสารราชานุกูล. 16 (พฤษภาคม – สิงหาคม, 2544): 27-58
- _____ . **ออทิสซึมในวันเพ็ญ บุญประกอบ และอัมพล สุอำพัน บก. จิตเวชเด็ก สำหรับกุมาร แพทย์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2538.

..... เด็กก่อนวัยเรียนรู้: ทฤษฎีและหลักสำคัญบางประการ.

กรุงเทพมหานคร: เจริญผล, 2522.

..... แผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครู
สภาลาดพร้าว, 2533.

อริยา คูหา. **แรงจูงใจและอารมณ์**. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2546

อุไรวรรณ แก่นจันทร์. การศึกษาการใช้โปรแกรมสัมพันธ์ภาพบำบัดที่มีต่อผลลัพธ์การ
ปรับตัวของมารดาที่ **ดูแลเด็กออทิสติก** แผนกจิตเวช โรงพยาบาลราชบุรี.
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547

Adam, L. G. Participation in expressive movement play therapy: Effect of
sociocommunicative functioning in children with autism. 2003. Available from:
II/3106446(2005, November23)

Beyer, Gammeltoft. **Autism & Play**. 2nd London and Philadelphia: Jessica Kingsley
Publishers, 2001

Baranek, G.T., Reinhartsen, D.B. & Wannamaker, S.W. (2001). "Play: Engaging Young
Children with Autism," in Autism: A Sensorimotor Approach to Management.
Edited by R.A. Huebner Gaithersburg: Aspen Publishers.

Chikszentmihalyi, M. (1975). Play and intrinsic rewards. **Humanistic Psychology**, 15 (3):
41- 63.

Mariah Snyder. (1992). **INDEPENDENT NURSING INTERVENTION**. 2nd .
America: Delmar Publishers Inc.

Fink, E. (1979). **The Ontology of play**. In E. Gerber & W. Morgan., Sport and
the body. Philadelphia: Lea & Febiger

Flavell, J.H. 1963 **The Development Psychology of Jean Piaget**. New York: D. Van
Freud, S. (1969). An outline of psychoanalysis (J. Strachey, Trans. & Ed.).
New York: Norton.

Glanville, I., Schrim, V., & Wineman. (2000). Using evidence-based practice for
managing clinical outcomes in advanced practice nursing. **Journal of
Nursing Care Quarterly**, 15 (1), 1-11

Hopp, L. (2005). Minding the Gap: evidence-based practice bring the academy to
clinical practice. **Clinical Specialist**, 19(4), 190-192

- Jordan, R. & Libby, S. (1997). "Developmental and Using Play in the Curriculum," in *Autism and Learning: A guide to Good Practice*. Edited by S. Powell & R. Jordan. London: David Fulton Publishers.
- Johnson et al. (1989). Leisure: How to promote in patient motivation after discharge. *Psychosocial Nursing*, 27 (9): 29-31
- Hodgdon, Linda A. (2001) *Visual Strategies for Improving Communication*. 10th printing. QuirkRoberts Publishing
- Morrison, C.D. & Metzger, P. (2001) 'Play' in *occupational Therapy for Children*. 4thed. St. Louis: Mosby
- Pamela J. Wolf berg. (1999) *Play Imagination in Children with Autism*. 1th . New York and London: Teachers College Press.
- Quill et al. (2002) *Do- Watch- Listen- Say Social and Communication Intervention for Children with Autism*. 2nd . Maryland: Paul H. Broodes Publeshing Co.
- Sackett, D. L. Resenberg, W. C., Muir Gray, J. A., et al. (1996). Evidence-based medicine: what it is and what it isn't. *British Medicine Journal*, 312,71-72
- Spross, J. A. Heaney, C. A. (2000). Shaping advanced nursing practice in the new millennium. *Seminars in Oncology Nursing*, 16 (1), 12-24.
- Stetler, C. B. (2004). Evidence-based nursing: a long day's journey into the future. *Worldviews on Evidence-based Nursing*, 1(1), 3-7
- Sally et al. (2002) *A Parent Guide to Asperger Syndrome and High Functional Autism*. New York: A Division of Guilford Publications, Inc.
- Schiebman et al. (1989) *Innovations in child behavior therapy*. New York: Springer
- Stone, W.L. & Lemanek, K.L. (1990). Parental report of social behaviors in Autistic preschoolers. *Autism and Developmental Disorders*, 20, 513-522
- Schopler. E. and Mesibov B.G. (1985) *Communication problems in Autism*. New York: Plenum Press
- Terry Kottman. (2001) *Play Therapy: Basics and Beyond*. United States of American: American Counseling Association.
- Vandenberg, B., & Kielhofner, G. (1872). Play in evolution, culture and individual adaptation: Implications for therapy. *Occupational Therapy*, 36: 20-28
- Waterhouse, S. (2000) *A Positive Approach to Autism*. London: Jessica Kingsley.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นางสาวดี ชุมจิตต์

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 7 โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์

2. นางวิมล เนติวิชรกุลกุล

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 5 โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์

3. แพทย์หญิงสาริณี จุฬาลักษณ์ศรีบุญ

ตำแหน่ง จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น นายแพทย์ 6 โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

4. แพทย์หญิงปราณี อมรชัยชาญ

ตำแหน่ง กุมารแพทย์ นายแพทย์ 7 โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

5. นางวรลักษณ์ ษ์องวงษ์

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 7 โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา

ภาคผนวก ข
สถิติที่ใช้ในการศึกษาโครงการศึกษาอิสระ

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

1. การคำนวณหาค่าความเที่ยงใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach coefficient) ดังนี้ (เพชรน้อย สິงห์ช่างชัย และคณะ, 2535 : 212)

$$\alpha = \frac{n-1}{n} \left[\frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_x^2} \right]$$

α = ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

n = จำนวนข้อคำถามทั้งหมดในแบบวัด

σ_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

σ_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบทั้งหมด

1. เปรียบเทียบพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่ม ใช้สูตร Dependent t-test (เพชรน้อย สິงห์ช่างชัย และคณะ, 2535: 322)

$$t = \frac{\bar{d}}{s_d \sqrt{n}}, \text{ df} = n-1$$

$$\text{เมื่อ } \bar{d} = \sum d_i / n$$

$$S_d = \sqrt{\sum (d_i - \bar{d})^2 / n-1}$$

$$n = \text{จำนวนคู่ของคะแนน}$$

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โครงการศึกษาอิสระ

1. คู่มือการเล่นบ๊อบบี้ด
2. เครื่องมือกำกับการทดลอง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(ผู้สนใจศึกษาและใช้เครื่องมือฉบับนี้ โปรดติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหรือที่ผู้ศึกษาโครงการศึกษาอิสระ)

ตัวอย่างคู่มือการเล่นบำบัดสำหรับเด็กออทิสติก

คำนำ

ตลอดระยะเวลาของการดำเนินชีวิต การเล่นเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องกับโดยที่มนุษย์ไม่รู้ตัวว่าตนเองกำลังเล่นอยู่ การเล่นเป็นสิ่งที่อยู่กับเด็กทุกชาติ ทุกภาษา มนุษย์ทำการศึกษาเรื่องการเล่น และพยายามทำความเข้าใจการเล่นแบบต่างๆ เพราะการเล่น หมายถึง สังคม ผลการศึกษาเกี่ยวกับการเล่นแสดงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรม ศิลธรรมและลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งความแตกต่างของเด็กกับพี่น้อง และการเล่นในท้องถิ่นชนบทกับชุมชนเมือง และภายใต้สถานการณ์ที่ส่งเสริมสุขภาพ และสถานการณ์ที่ไม่ส่งเสริมสุขภาพ การเล่นช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมของสังคม การเอื้อเพื่อแบ่งปัน รู้จักร่วมมือกันเป็นการสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อน อีกทั้งการเล่นเป็นสื่อหรือแนวทางที่จะช่วยให้เด็กมีโอกาสฝึกวิธีการเข้าสังคม เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ตลอดจนบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกในกลุ่มเพื่อเป็นการเตรียมให้เด็กปรับตัวในสังคมได้ดีเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ตามความเป็นจริง จนกระทั่งบรรลุนิติภาวะ การเล่นจึงมีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม

ผู้จัดทำในฐานะพยาบาลระดับปฏิบัติการผู้กำลังมุ่งพัฒนาตนเองสู่บทบาทของพยาบาลปฏิบัติการขั้นสูง ทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการ รูปแบบของการเล่น ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพยาบาลเด็กออทิสติก เพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ โดยเฉพาะทักษะทางด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก โดยใช้การเล่นเป็นสื่อกลางระหว่างพยาบาลและเด็กออทิสติกในการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้เด็กออทิสติกไว้วางใจ เป็นหนทางในการทำกิจกรรมร่วมกัน นำไปสู่การฝึกปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเชื่อมโยงไปสู่สถานการณ์ภายนอกได้

การเล่นบำบัดนี้ พยาบาลเป็นผู้จัดกระทำกับเด็กออทิสติก ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนได้แก่ 1. ระยะเวลาสร้างสัมพันธภาพ เป็นการฝึกความตั้งใจ ความคาดหวังและการกำหนดจุดสนใจร่วมกัน โดยใช้ของเล่นเป็นสื่อ 2. ระยะเวลาการบำบัด ผู้บำบัดใช้เกมการเล่นต่างๆ ในการให้เด็กเลียนแบบการเล่นเกมต่างๆ ซึ่งได้ระบุนรายละเอียดของกิจกรรมไว้ในโปรแกรมแล้ว ซึ่งการบำบัดด้วยการเล่นดังกล่าว จะทำให้เด็กออทิสติกมีการพัฒนาทักษะต่างๆ โดยเฉพาะทักษะทางสังคมและภาษาและเป็นรูปแบบของการพยาบาลเด็กออทิสติกรูปแบบหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บำบัดในการดูแลเด็กออทิสติกต่อไป

ชูศรี ปิ่นโต

รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

สารบัญ

คู่มือการเล่นบ๊อค

ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ระยะเวลาสร้างสัมพันธ์ภาพ ประกอบด้วย

วันที่ 1 “หนูคือใคร” และ “หนูรู้แล้ว”

ขั้นตอนที่ 2 ระยะเวลาบ๊อค ประกอบด้วย

วันที่ 2 “หนูคือใคร” “หนูทำได้” และ “หนูรู้แล้ว”

วันที่ 3 “หนูคือใคร” “หนูจำได้” และ “หนูรู้แล้ว”

วันที่ 4 “หนูคือใคร” “หนูมีเพื่อน” และ “หนูรู้แล้ว”

วันที่ 5 “หนูเล่นเป็น” และ “หนูเล่นกับเพื่อน”

ขั้นตอนที่ 1 ระยะการสร้างความสัมพันธ์ภาพ

ครั้งที่ 1 ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่

1. “หนูคือใคร”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ภาพ ให้เกิดความไว้วางใจและพัฒนาตัวตนของเด็ก

อุปกรณ์ กระดาษ

วิธีการ

พยาบาลผู้บำบัดแนะนำตัวเอง ทักทายเด็กออกทิสติก กระตุ้นให้เด็กแนะนำตัวเอง และถามเด็กออกทิสติกว่าใคร พร้อมกับชี้ที่ตัวพยาบาลผู้บำบัด หรือชี้ที่ตัวเด็ก กรณีที่เด็กพูดได้กระตุ้นให้เด็กตอบ ถ้าเด็กไม่ตอบพยาบาลชี้ที่ตัวพยาบาลหรือตัวเด็กแล้วตอบชื่อของพยาบาลผู้บำบัดและชื่อของตัวเองเด็กออกทิสติกเอง หากเด็กออกทิสติกพูดไม่ได้ เมื่อพยาบาลพูดชื่อของตนเอง หรือชื่อของเด็กออกทิสติก พยาบาลผู้บำบัดจับมือหรือแตะนำให้เด็กตอบสนองด้วยการชี้ ทักทายและแนะนำตัวสลับกัน เช่นนี้คนละ 3 ครั้ง

การประเมินผล

จากการสังเกตพฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับพยาบาลผู้บำบัด

ระยะเวลา 15 นาที

ตัวอย่างเครื่องมือกำกับการทดลอง

แบบทดสอบความสามารถในการเล่นของเด็กออทิสติก
คำชี้แจง โปรดเลือกทำเครื่องหมาย / ในช่องด้านหน้าของข้อคะแนน

รายการ	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1. การหยิบจับของเล่น	☐ สามารถหยิบของเล่นด้วยนิ้วมือได้โดยไม่ร่วงหล่นทั้ง 5 ชั้น	☐ สามารถหยิบของเล่นด้วยนิ้วมือได้โดยไม่ร่วงหล่นทั้ง 3-4 ชั้น	☐ สามารถหยิบของเล่นด้วยนิ้วมือได้โดยไม่ร่วงหล่นทั้ง 1-2 ชั้น	☐ ไม่หยิบจับของเล่นได้เลย
2. การเล่นเกมช่าง	☐ เล่นเลียนแบบได้ทันที	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยช่วยแนะนำ	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยต้องช่วยจับมือทำ	☐ เล่นไม่ได้เลย และต่อต้านเมื่อกระตุ้นเตือน
3. การเล่นเกมโทรศัพท์	☐ เล่นเลียนแบบได้ทันที	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยช่วยแนะนำ	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยต้องช่วยจับมือทำ	☐ เล่นไม่ได้เลย และต่อต้านเมื่อกระตุ้นเตือน
4. การเล่นเกมตุ๊กตา	☐ เล่นเลียนแบบได้ทันที	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยช่วยแนะนำ	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยต้องช่วยจับมือทำ	☐ เล่นไม่ได้เลย และต่อต้านเมื่อกระตุ้นเตือน
5. การเล่นเกมบล็อกวางตามตำแหน่งต่างๆ ของร่างกาย	☐ เล่นเลียนแบบได้ทันที	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยช่วยแนะนำ	☐ เล่นเลียนแบบได้ โดยต้องช่วยจับมือทำ	☐ เล่นไม่ได้เลย และต่อต้านเมื่อกระตุ้นเตือน

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก

โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่องระดับคะแนน (ตามเกณฑ์การประเมินพัฒนาการด้านสังคมและภาษาของเด็กออทิสติก)

หัวข้อการประเมิน	ครั้งที่ / ว.ค.ป.													
	1 /							2 /						
	คะแนน							คะแนน						
	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
1. ด้านสังคมและสติปัญญา (Social and Cognition)														
1.1 ความสนใจจากการมอง														
1.2 ความสนใจในของเล่นที่จัดให้														
1.3 ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม														
1.3.1 การเป็นผู้เริ่มต้นสร้างปฏิสัมพันธ์														
1.3.2 การเป็นผู้กลับเมื่อมีผู้ทักทาย														

หมายเหตุ

.....

.....

.....

.....

**แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองและพยาบาลเจ้าของไข้เด็กออทิสติก
คำชี้แจง โปรดตอบคำถามในเรื่องต่อไปนี้ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด**

1. ผู้ปกครองเด็กออทิสติก ตอบคำถามดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้สึกพึงพอใจของท่านต่อการที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมการเล่นบำบัด

.....
.....
.....
.....

1.2 ความคิดเห็นของท่านต่อแผนกิจกรรมการเล่นบำบัด

.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้เขียนโครงการศึกษาอิสระ

นางชูศรี ปิ่นโต เกิดวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2500 ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พยาบาล) จากมหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร ปีพ.ศ. 2523 และประกาศนียบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง จากมหาวิทยาลัยมหิดลในปีพ.ศ. 2523 สำเร็จการฝึกอบรม/สัมมนาตามหลักสูตรเฉพาะทางการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช ณ โรงพยาบาลศรีธัญญา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขในปี พ.ศ. 2539 จากนั้นเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2549

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ 7 งานผู้ป่วยนอก (จิตเวชเด็กและวัยรุ่น) รับผิดชอบ งานจิตเวชเด็กและวัยรุ่น งานจิตเวชชุมชน คลินิกฝึกพูด และคลินิกคลายเครียด กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา